

in de Vechtstreek. Door uitvoering en vormgeving is het boek een voorbeeldig loflied op de historische kartografie in Nederland en verdient het als zodanig navolging. Maar voor wie is het boek bestemd? Gezien de opzet van het eerste deel van het boek is kennelijk vooral gedacht aan de bibliofiele verzamelaar en de liefhebber van de streekgeschiedenis. De wetenschappelijke bruikbaarheid wordt beperkt door de onvolledigheid van het gepresenteerde kaartmateriaal en de moeilijk traceerbare wijze van selecteren der afbeeldingen.

G. J. Borger

K. Dijkstra, e. a., ed., *Uit de geschiedenis van Brederwiede* (Publikaties van de IJsselakademie XXXIII; Kampen: IJsselakademie, 1986, 308 blz., f31,50, ISBN 90 6697 020 0).

De publikatie van deze bundel is weer een bewijs te meer van de grote bloei die de regionale en lokale geschiedbeoefening in onze dagen beleeft. De bundel draagt terecht de titel *Uit de geschiedenis van Brederwiede*: ze is een losse verzameling van negentien historische opstellen van zestien auteurs over een grote verscheidenheid van onderwerpen. Die opstellen hebben maar één aspect gemeen: ze handelen alle over het verleden van de gemeente Brederwiede. Voor de niet-ingewijden, Brederwiede is de naam van de in 1973 opgerichte gemeente, waarin Blokzijl, Giethoorn, Vollenhove en Wanneperveen zijn samengevoegd.

De negentien artikelen beslaan samen een 300 bladzijden en tellen elk gemiddeld zo'n vijftien pagina's. Daarmee is al aangegeven dat het om bijdragen van beperkte omvang gaat, korte schetsen die ten dele een samenvatting van uitvoeriger studies zijn. Deze opzet heeft zo zijn voor- en nadelen. Het aardige ervan is dat de lezer een goede indruk krijgt van de grote verscheidenheid van het regionaal onderzoek in dit gebied en van de actieve deelneming daaraan door zovelen. De gehanteerde formule van 'van alles wat' is bovendien goed afgestemd op een breder publiek dat in de eerste plaats geïnteresseerd zal zijn in het verleden van zijn woonplaats of een bepaald aspect daarvan. Dat publiek komt zeker aan zijn trekken, te meer omdat de artikelen in het algemeen een goede kwaliteit bezitten en de kenmerken van een degelijke wetenschappelijke aanpak vertonen. De voetnoten zijn weliswaar weggelaten, maar achter elk opstel staat een lijst van de relevante literatuur en archiefbronnen vermeld.

Wel heb ik mij al lezend afgevraagd of aan bepaalde meer algemene bijdragen door een zo beknopte weergave wel volledig recht is gedaan. Soms wordt ook een onderwerp te weinig geplaatst binnen zijn niet-regionale, niet-lokale context. Zeker, het is een bekend gegeven dat de resultaten van diepgaand historisch onderzoek, bijvoorbeeld in scriptievorm, maar al te vaak vanwege hun omvang nooit gepubliceerd worden en ten eeuwigden dage als dood kapitaal in een bureaulade blijven liggen. Publikatie daarvan in resumevorm kan dit euvel ten dele verhelpen. Toch vraag ik mij af of de redactie bij de indeling van deze bundel niet wat meer onderscheid had kunnen maken tussen de bijdragen die een meer incidenteel en puur plaatselijk karakter, en de bijdragen die een meer structurele en bredere strekking bezitten. Verdient de geschiedenis van twee herbergen in de buurtschap Moeskop evenveel pagina's als het onderzoek naar de vestiging van de reformatie in het gehele beschreven gebied? Mij dunkt dat, afgemeten naar de waarde van de onderwerpen, hier toch sprake is van onevenredigheid bij de distributie van de beschikbare hoeveelheid pagina's.

Het is uiteraard in dit bestek ondoenlijk op elk van de afzonderlijke bijdragen in te gaan. Ik

wil hier volstaan met een korte aanduiding van de behandelde onderwerpen. Heel grof genomen laten ze zich in drie categorieën indelen. Sommige artikelen gaan over thema's die betrekking hebben op het gehele gebied van de gemeente Brederwiede. Daarin komen de heraldiek, de komst van de reformatie, de turfgraverij, de be woningsgeschiedenis, het werkverschaffingsproject de NV Ontginningsmaatschappij 'Land van Vollenhove' en het verzet tegen de bezetters in de tweede wereldoorlog aan de orde. Dan zijn er opstellen die een compleet overzicht bieden van een specifieke woonkern uit het gebied: Vollenhove, Barnsbeek, het verdwenen veendorp Beulake, de dorpjes Dwarsgracht, Jonen en Belt-Schutsloot. De laatste categorie bevat bijdragen die op een deel van Brederwiede betrekking hebben en een beperkte periode omvatten. Vollenhove staat centraal in de geschiedenis van twee kloosters, twee herbergen, het krijgsverloop in het begin van de tachtigjarige oorlog, een opstand van polderarbeiders in 1825 en van de visserij, die vooral in de negentiende eeuw bloeide. Giethoorn komt apart aan bod in een conflict tussen overheid en kerk over het ontslag van een schoolmeester (omstreeks 1700). Tenslotte is aan de beginjaren van de Bataafse Tijd te Blokzijl een belangwekkend artikel gewijd; belangwekkend omdat eruit blijkt dat de grote meerderheid van de bevolking er prinsgezind bleef en niets moest hebben van de 'Franse nieuwigheden'. Nader onderzoek in deze regio zou wel eens tot de conclusie kunnen leiden dat Noord-West-Overijssel anders gereageerd heeft op de komst van het nieuwe bewind dan de rest van het gewest.

Wie — zoals deze recensent — dit boek achter elkaar doorwerkt, duizelt het door de verscheidenheid en het fragmentarische van de behandelde onderwerpen. De bundel is dan ook meer gericht op een selectieve bestudering. Toch rijst bij mij de vraag of bij zoveel enthousiasme en bij zoveel onmiskenbare kwaliteit de tijd intussen niet rijp is voor de vervaardiging van één samenhangende monografie over de gehele geschiedenis van dit geografisch en historisch zo interessante gebied. Bij wijze van suggestie zou ik aan de IJsselakademie willen voorstellen de bouwstenen van *Uit de geschiedenis van Brederwiede* mede te gebruiken voor een nieuwe publikatie met als titel 'De geschiedenis van Brederwiede'.

M. A. M. Franken

B. C. M. Jacobs, *Justitie en politie in 's-Hertogenbosch voor 1629. De bestuursorganisatie van een Brabantse stad* (Dissertatie Tilburg 1986, Brabantse rechtshistorische reeks I; Assen-Maastricht: Van Gorcum, 1986, xxvii + 298 blz., f59,50, ISBN 90 232 2212 1).

Sinds de publikatie, in 1937, van de dissertatie van J. V. Rijpperda Wierdsma over de staatsopbouw van Holland is het begrippenpaar 'politie en justitie' welhaast een staande uitdrukking geworden voor de historicus van de vaderlandse bestuursinstellingen. Mevrouw Jacobs heeft, met een subtiële variatie in de hoofdtitel, een in geografisch opzicht beperkter gebied onder de loupe genomen in de pre-republikeinse periode. Vanzelfsprekend besteedt zij ruime aandacht aan de theorieën over de ontstaanstijd van Den Bosch en over de datering van de, niet in originali overgeleverde, oudste verleningen van het stadsrecht, dat nauw bij het Leuvense aansluit. Het is eigenlijk jammer dat de schrijfster die helder de discussies over het stadsrecht uiteenzet, niet zelf een poging tot uitwerking van Van Uytvens hypothese heeft gewaagd (8).

Op systematische, overzichtelijke manier heeft mevrouw Jacobs de institutionele geschie-